

Oprac. Mateusz Grabarek.

**Akta Miasta Kalisza
sygnatura jednostki 506**

Cmentarz Miejski ul. Górnośląska, Ks. Skorupki i ul. Górnośląska

Zespół akt składa się z trzydziestu dwóch stron. Pierwsza część stanowi raport, opisujący fatalny stan parkanów murowanych, okalających Cmentarze Miejskie przy Rogatce Kaliskiej. Autor raportu wylicza w sposób nader szczegółowy miejsca, które powinny zostać bezzwłocznie poddane naprawie. Ostrzegając, iż stan poszczególnych części muru jest tak zły, że grozi zawaleniem i osunięciem ze skarpy, na której jest wzniesiony, osoba sporządzająca raport prosi o natychmiastowe podjęcie prac, zaznaczając przy tym jaki i gdzie powinny mieć one charakter. W dalszej części podano szczegółowy wykaz niezbędnych materiałów potrzebnych do naprawy ogrodzeń poszczególnych cmentarzy kaliskich. Cmentarze, których ogrodzenia powinny zostać naprawione to:

- Cmentarz Ewangelicki przy ul. Dobrzeckiej(obecna ulica Harcerska);
- Cmentarz Polski przy ul. Górnośląskiej;
- Cmentarz Prawosławny przy ul. Lipowej;
- Skwer przy rogu ul. Cmentarnej i Młynarskiej;
- Parkan na ul. Górnośląskiej od rogatki do Kolei.

Co ciekawe, znajdujemy następnie notę mówiącą, iż materiały, które udało się zebrać zostały w większości skradzione, zaś pozostała część uległa trwałemu zniszczeniu. Z raportu wynika, iż najwięcej materiałów zgromadzono do naprawy murów opasujących Cmentarz Polski przy ul. Górnośląskiej oraz Cmentarz Ewangelicki przy ul. Dobrzeckiej. Autor raportu zamieścił również informację o ogólnej ilości materiałów potrzebnych w trakcie prac oraz odręcznie sporządzoną mapę terenów wokół Rogatki, z uwzględnieniem cmentarzy.

Druga część zespołu akt składa się z wezwań i ponagień Magistratu Miasta Kalisza, skierowanych do właścicieli posesji przy ul. Górnośląskiej. Wzywa się właścicieli, do bezzwłocznego otynkowania i naprawy muru cmentarza przy ul. Górnośląskiej grożąc, iż w razie zwłoki prace zostaną wykonane przez „miasto”, a kosztami obciążony właściciel posesji. W celu przyspieszenia inicjacji prac, Magistrat Miejski śle liczne pisma do niejakiego Czyżewskiego i Młynarskiego, do Zarządu Dozoru Kościelnego oraz do Komisariatu Policji Państwowej, nakazując funkcjonariuszom policji regularną obserwację posesji przy ul.

Górnośląskiej. Odpowiednim instytucjom odpowiedzialnym z opiekę nad cmentarzami przy ul. Dobrzeckiej i Górnośląskiej, zalecono również o budowę ogrodzeń trawników. Dalsza część zbioru akt, stanowi zbiór rachunków i zamówień Magistratu na materiały potrzebne do realizacji prac. Na jednym z zamówień, w rubryce „czas realizacji” wpisano zwrot „zaraz”, co może świadczyć, jak pilnej interwencji wymagały parkany cmentarzy przy Rogatce. Możemy odnaleźć także nadesłane przez Wydział Inspekcji Budowlanej wyszczególnienia materiałów, użytych w trakcie prac oraz koszt ich zakupu. Po raz kolejny Magistrat Miasta Kalisza nakazuje Policji obserwację posesji przy ul. Górnośląskiej. Raport z dnia 31. VII. 1935 roku stwierdza, iż „zarządzenie zarządu miasta”, dotyczące gruntownej przebudowy parkanu murowanego okalającego cmentarz miejski od strony ul. Ks. Skorupki (grożącego zawaleniem i osunięciem) zostało wykonane. Co ciekawe, pierwszy raport mówiący o złym stanie murów cmentarnych, pochodził z czerwca 1928 roku, a więc realizacja tak błahych na pozór prac, ciągnęła się przez siedem lat. Mimo, iż od tamtych wydarzeń dzieli nas niemal wiek, podejście władz miasta i tempo podejmowania decyzji, dotyczących zabytkowych nekropolii przy kaliskiej Rogatce pozostaje niezmiennie.

Mateusz Grabarek